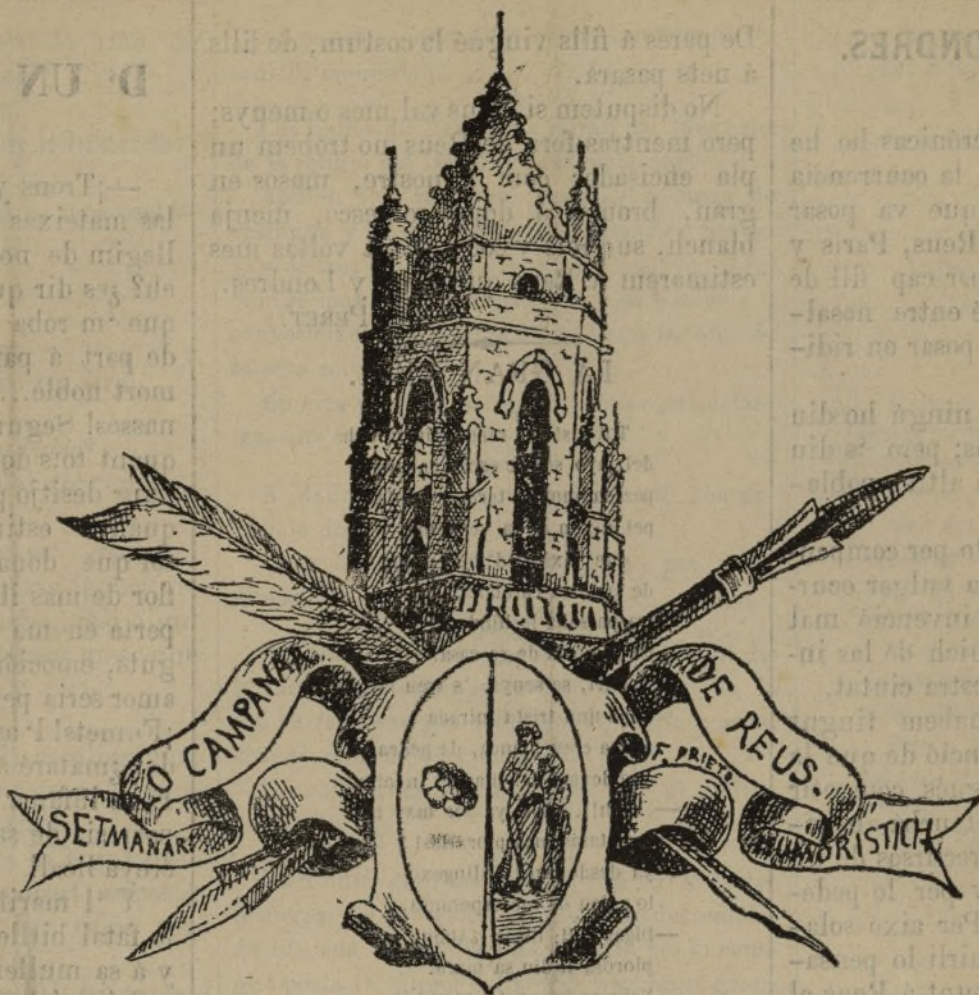

VISIONS
D'UN MARIT GELÓS

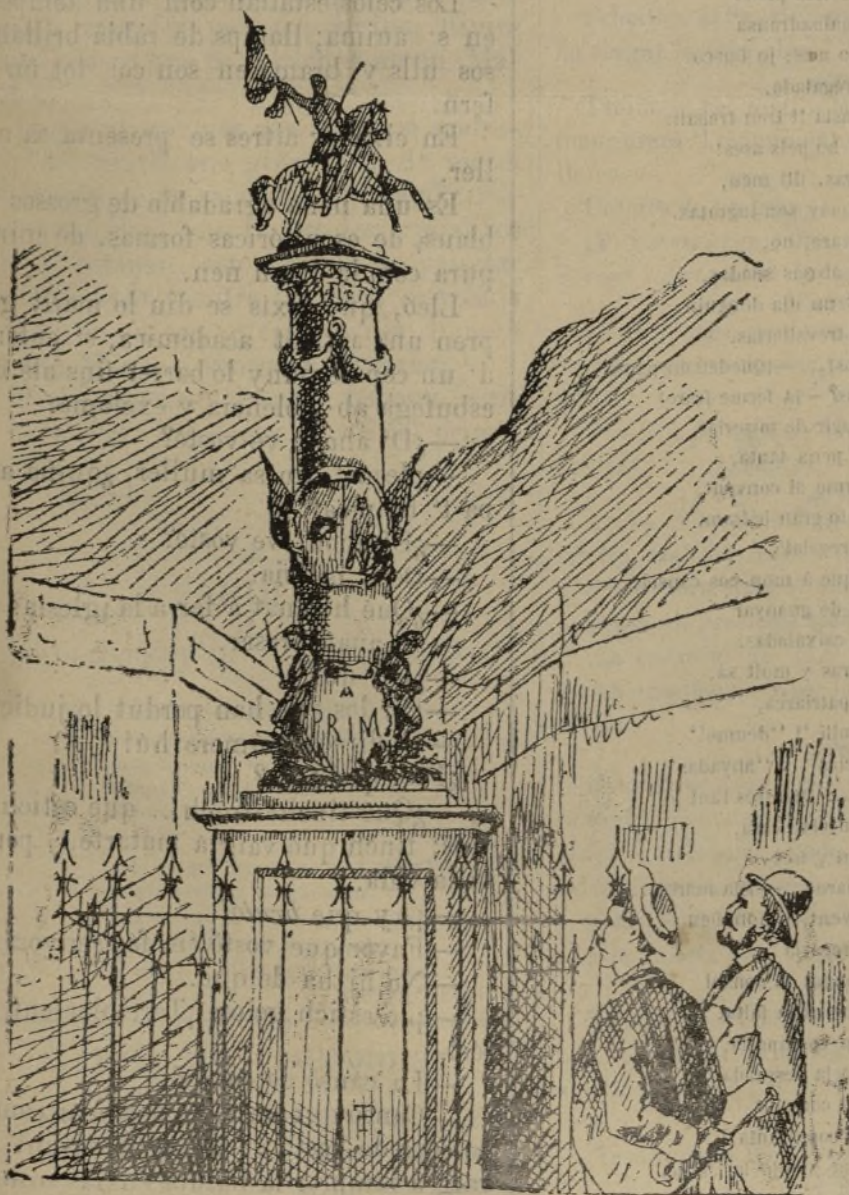
REDACCIO

ADMINISTRACIO

carrer de Jesús número 8.

TOT SON TRAMPAS Y JOCHS DE MANS.

Adelantem lo croquis per quant se vulguin fer los fonaments.

REUS, PARÍS Y LONDRES.

SE VENT
A DOS CUARTOS

per tot arreu.

Números atrassats, quatre.

Viuda..... pobre.... ¿y aixerida?
¡Ba!..... Misteris de la vida.

REUS, PARÍS Y LONDRES.

No sé, ni en llibres ni cròniques ho he pogut trobar, l'origen de la ocurrencia d'un cap desgavellat que va posar juntes las tres paraules: Reus, París y Londres. No fou fet aixó per cap fill de Reus: no hi ha, ni hagué entre nosaltres, un reusense capàs de posar en ridícul a llur estimada patria.

Reus, París y Londres, ningú ho diu de portal del Roser endins; pero 's diu molt, y en tó de burla, en altres poblacions de Catalunya.

Consti aquest primer dato per comprendre que la tradició de dita vulgar ocurrencia ha de haver sigut invenció mal intencionada de algun enemich de las indisputables glorias de la nostra ciutat.

Jamay, en cap temps habem tingut los fills de Reus la pretenció de que la nostra estimada ciutat pogués competir en milloras de embelliment urba ab poblacions afavoridas per los recursos de un gros presupost municipal y per lo poderós ausili de un govern. Per aixó solament a un boig podia venirli lo pensament de posar en aquest punt a Reus al igual de las mes costosas y anomenadas capitals del mon.

Però deixant aixó a part, los fills de Reus dihem, pensem y creyem que per nosaltres, per lo nostre gust, per la alegria del nostre cor val mes y pot mes l'aire pur y saludable de Reus que la broma baixa y lo fum de Londres, mes que l'atmosfera tot sovint plujosa y lo cel pocas voltas seré y casi sempre blau fosch de París.

Per nosaltres val mes lo pla de Reus, verdejant sempre, produhint sempre, tot aprofitat, tot treballat, que calseyols altres planurias ó no planurias de certas grans capitals.

Per nosaltres val mes un hospital que tenim blanch y net com una patena, poch molestat de malalts, perque 'ls nostres jornalers saben aprofitar per cuidar-se los suors de llur front, que tots los grans hospitals de París y Londres.

Veurer lo campanar de Reus, que no deixa de ser una obra ben feta y acabada, es per nosaltres un recort dels moltissims masos espargits, com blancas papallonas, entre lo vert del pla del que es centro lo Campanar, de tot arreu vist y contemplat.

Y pensar en los masos, es recordar los dinars, las brometas, los suquets y lo romesco que en totes las edats, en la infancia, en la joventut y també en la vellesa, han sigut y son nostre plaher, nostra distracció del treball, nostra afició y nostra vida.

Aixís nos havem criat; aixís volem viurer. Treballar com qui mes treballi, divertirnos com qui mes se diverteixi.

De pares a fills vingué la costum, de fills a nets pasará.

No disputem si Reus val mes ó menys; pero mentres fora de Reus no trobem un pla encisador com lo nostre, masos en gran, bromas a dojo, romesco, menja blanch, suquets y cocas, cent voltas mes estimarem a Reus que París y Londres.

PERET.

LA GRAN VIDA.

Tot just los raigs primarencs del jayo sol se escampaban per damunt la terra humida pel ruxim de la vesprada, que 'l xicot d'una masia de la terra catalana, traspasaba lo llindar de la porta de sa casa.

Surt, se senya. 's treu la gorra, dona una trista mirada a una creu blanca, de pedra, que devant del mas s'ha alsa. — ¡Adeu!... diu, ya per may mes escoltarás mas plorallas! ya desde aquí distingexo lo palau de ma esperansa.

— Digas, fill: digas. — ¡Abont vas! plorosa li diu sa mare.

— Vaig en busca del meu bé!

— ¡No dius be dintre de casa?

— ¡Ma casa!... Trista presó

que patir y malhauransa

me ofereix no mes; jo busco

vida bona y regalada.

— ¡Qué no 't basta 'l teu treball?

— Lo treball es bo pels ases!

— Cuida las terras. Fill meu,

qu'ellas, ja may son ingratas.

— No faltará, mare, no,

qui las regui ab sas suadas,

y lo fruit qu' un dia donguin

cobri jo sens trevallarlas.

— ¡Fill, que dius!... — ¡Queden en pau!

— Mes abont vas? — ¡A ferme frare!

Sols per fugir de miserias,

malestruga y pena tanta,

vaig a tancar-me al convent,

allí 's troba lo gran bálsam.

Allí viuré regalat

sens treball que a mon cos cansia,

sens engunia de guanyar

ab suors las caixadadas.

Y estaré gras y molt sá,

y viuré com patriarca,

y aniré a recullir 'l "deume"

y las "primicias" y "anyadas"...

— ¡Ay fill meu!... Mentres tant jo

sola, trista en eixa casa,

moriré de fam y fret

sens ton amparo!... — ¡Ma mare!...

desde 'l convent, a mon Deu

axecaré la pregaria

perque os dongui lo consol

y l' alivio que os fa falta.

Y si la fam vos apreta,

podreu veni a la vesprada

a la porta del convent

a buscar la "sopa santa"

mentres jo 'm menjo la "hoba"

¡i la esquena de ma Patria!

Zarandieta.

VISIONS

D' UN MARIT GELÓS

1

— ¡Trons y llamps! eixaes salletre, las mateixas potes de mosca... a veure llegim de nou: «Estimat Julio.» ¿Júpiter eh? ¿es dir que 's diu Julio lo mónst que 'm roba son amor? vaig a passa de part a part. Pro no; aixó seria mort noble... ¡L'hi vaig a aixafar nassos! Seguim lleigint: «Aquesta quant tots dormin a casa vina a la puig desitjo parlar't, vidameva. ¡No s quant t' estimo! ton amor es lo raig tel sol que dona vida y caló a la celest flor de mas il-lusions. Ton dols accent d perta en ma ánima sentiments descon guts, emocións no somniadas. Sens amor seria pera mi un sepulcre la vida. ¡Fumets! l'asunto 'scomplica ¡Ah, penda! ¿mataré a la meva dona? es prec Eixa infame carta 'm revela tota l' pocresia de sa conducta... ¡y jo que creya lleal!

Y 'l marit gelos aixafa entre sas ma lo fatal bitllet, y jura matar a son rivi en y a sa muller, y als qui li serviren co padrins a la boda, y al capellá que 'l casa... es dir, a mitg mon.

Los celos estallan com una tempest en s' ánima; llamps de ràbia brillan qu sos ulls y brama en son cor tot un pu ne fern.

En eixas y altres se presenta sa m ller.

Es una nena agradable de grossos u blaus, de escultóricas formas, de mira pura com la d' un nen.

Lleó, que aixís se diu lo marit ge pren una actitut académica, s' enfont d' un cop de puny lo barret fins als ull esbufega ab violencia y exclama:

— ¿D' ahont vé vosté?

— ¡Jesus! diu sa muller, ¿quina ave pa t' ha picat?

— ¿D' ahont ve vosté?

— De l' iglesia.

— ¿Qué hi anat a fer a la iglesia?

— Hi anat a resar.

— ¿Per qui?

— Per los que han perdut lo judici.

— ¡Indirecte número hui!

— ¿Pro, qué tens?

— ¿Qué tinch? tinch... que estich r bios; tinch que vaig a matarte... per ta la vida.

— ¡Ay que bruto!

— Favor que vosté 'm fá, senyora.

— No hi ha de que.

— ¡Jo estich gelós! ¡Terriblement ge lós!

— La cansó de cada dia.

— Cansó que anirá ab acompanyame de cops de bastó d' avuy endevant. T vaig a rompre la batuta en las costelle aixís que desafinis.

— Pro ¿de qui tens celos?

—¿De qui? ¿de tot lo mon! Jo soch un Otelo. ¿Saps qui va ser Otelo?

—No ho tinch de saber!

—Donchs no 't creya tan il·lustrada.

—Lo gos del vehi de baix.

—No ho deya jo! vosté es una estúpida.

—Moltas gracias.

—Es justicia.

—Ba, ba, jo m' en vaig.

—¡Quieta aquí o 't clavo un tiro!

—¡Barbaro!

—¿Me dirá vosté qui es Julio?

—Julio es lo seté mes del any en castella.

—¿Epigramas á mi? ¿y m' explicarà

vosté que signifiquen aquestas potas de moscas?... Oh rabia, se turba, resi algo,

senyora puig no li concedeixo mes que dos minuts de vida.

—¡Pro home! escolta.

—No escolto, no vull escoltar res;

tinch set y 'm vull beurer ta sanch; vaig á buscar un punyal y un tupí.

—Pro t' has cregut que hi sigut deslleal á ton amor? ¿y has pogut suposar

en mi tal infamia? ¡Lleó! Los celos son com lo vi: trastornan lo cap.

—Y aquesta carteta que t' hi trobat á la butxaca del vestit?

—Aquesta carta es lo borrado d' una que 'n vaig fer per ma cosina. Elvira

puig ja saps que te relacions ab en Manolet.

Lo marit gelós se queda com si acabessin de tirarli una gibrellada d' aigua fresca; aquella revelació aplaca al moment sa cólera; son fron se desarruga; sos ulls se serenar, son cor deix de palpit

violentament y entre la negra núvolada que hi ha en son interior brilla l' arch de San Martí... (senyal de bonansa.)

Pochs moments despres demana perdó á sa muller; li fa festas... y fi del primer acte.

(Seguirá.)

C. P.

FÁBULA.

II.

LO PRESSEGUER Y 'L MAGRANER.

Alababa un presseguer

á un magraner que creixia;

quan fou gros lo magraner

li tapá 'l sol y 'l primer llavors lo desmereixia.

Si 'l que avans vos ha alabat

ab gran crítica vos nombra

y motiu no li habeu dat,

es senyal que 'us ven alsat

y que á n'ell mateix feu sombra.

JOSEPH VERDÜ.

Arrels de Campanar.

Segons un periódich «tauri» en Rafael Moli-

na (Lagartijo) está contractat per donar qua-

ranta funcions del seu art, en diferents punts d'

Espanya importantli sos «bárbaros» treballs

nada menos que la friolera de 12.000 duros.

Ab aquesta quantitat quants mestres d' estudi hi menjarian.

Los Indios de Venezuela curan als fanatichs de la religió del Déu Bacó del modo següen:

Agafan tres ranas que tingan l' esquena de castanya y 'ls muscles rosats posantlas per espay de tres dias en un porró del licor que 'l fulano té mes afició. Despres l' hi fan beurer y 'l converteixen per sempre en un verdader ateo de la seva religió.

En eixa part, los salvatges estan mes adelantats que nosaltres.

A Madrit, lo mes entrant hi haurá una exposició de flors y aucells.

Veus aquí 'l mon. Moltas flors, pro poch diners.

A Fransa ha mort l' home de la por, vull dir lo butxí. En lo temps que vá desempenyar lo seu carrech executá á 68 reos de mort, y asistí com ajudant á 80 execucions.

No voldria ser pas de la seva pell, al arribar al altre mon.

Lo dilluns prop passat s' estrená en lo teatre principal de Barcelona la nova tragedia catalana titulada «Gala Placidia» escrita per lo conegut poeta D. Angel Guimerá, alcansant graus aplausos y essent cridat á la escena varias vegadas.

Felicitem al Sr. Guimerá per lo bon exit que ha tingut la seva obra.

Tenim entés que á Madrit, dintre poch se inaugurarà 'l monument erigit a Calderon de la Barca.

Despres de tants anys, ja era hora.

¿Y 'l monument de 'n Prim, quant se farà? Pot ser volen passar los mateixos anys.

Lo diumenge prop passat en la vila de la Selva feren una numerosa professó anomenada del jubileu.

Vels hi aquí perque aquestos dias ha fet tan de vent.

Acaba de morir á Valencia lo fill d' eixa ciutat En Gabriel Nolla, fabricant de mosaichs, que fou premiat en totas quantas Esposicions presentá sos preciosos treballs.

¡La redacció de «Lo Campanar de Reus» llença una llágrima per lo que fou tant laborios artista!

Hem sentit á dir que 'l Ajuntament d' aquesta ciutat ha comprat tot l' espay de terreny que ocupa la tant anomenada Raseta de Suqué, á fi de ferhi grans milloras.

¡Gracias á Deu, que al menos per algo servirá la Raseta de Suqué!

Ha arribat á Málaga un gran cargament de blat, procedent de Rusia, fent aixís desapareixer la falta de aquella classe de gra que es notava.

¡Tantas cosas fan falta á Espanya!

Un membre del ajuntament de Mahó, que fa poch dias fou excomunicat per l' Arquebisbe

d' aquella diócesis, está que 's torna boig per no trobar capella que per tal excomunió, lo vulgui casar.

¡Ay lo tonto! poch sap ell lo grandios favor que li fan.

PENAS D' UN POBRE.

SONET.

Al naixer li topá la sort traidora
deixantlo geperut, garrell y nano;
posantli lo barnús ¡ay pobre "mano!"
li va fé saltá un ull la llevadora.

Aixis aná creixent; una senyora,
lo prengué per espós, pró un fulano
que tenia mes "xarla" que un gitano
va tocá 'ls dos ab ella á viure á fora.

No se ho pogué pahir, ni ab such de bledas;
Justicia demaná, no l' escoltaren
y llansaba de fam llágrimas fredas.

Puja al terrat, s' hi tira, li toparen
las mans sobre d' un "plé" portamonedas;
cridant ¡ay! "quan fou mort lo combregaren."

Pare Poblador (Perico Matalasse.)

¡CARN!

Desd' que al mon varen posarme

¡Carn! ha estat mon ideal,

y ella sol tant gust donarme

que hi decidit no casarme

sinó en tems de "Carnaval."

Y la dona que ha de fer

un jorn la meva ventura

de pell fina te de ser,

jo no vull que ma muller

tingui mala "carnadura."

Y per encertar milló

la meva justa sal-lera,

la triaré ab condició

de que 's digui "Encarnació"

y fassi de "carnicera."

Mes are per coronar

los meus plans piramidals,

una cosa hi veig mancar

y es que no 'm voldré casar

sinó som cusins "carnals."

C. Galcerán.

EPÍGRAMAS

Treballa á cal meu padrí

un bon oficial manyá;

fa tres anys qu' es va casá

¡y l' hi diuhen lo "fadrí!"

Corredó.

Un jove casat de nou

A sa sogra li contava,

Que 'l poble sempre 'l trae

De grandíssim cap de bo

Ella diu:—¡Noy, air

¡Es cosa que 'm mar

Perqué es tant p

Com la llet, "a

de no hi fan trampa"

Trompet de Reus.

RONDALLAS.

Deya un fanfarron:

—M' hi tingut de desvesar d' anar al café, puig cada volta que hi anava, 'm trobava lo gasto pagat.

—Donchs jo, contestá un tranquil, hi tingut de fer lo mateix que tú, pro ab la diferencia de que jo ho he hagut de fer perque may he trobat ningú que me 'l pagués.

Un jove que tingué la desgracia de caurer soldat va probá de lliurar-se al legant tenir palpitacions.

Vingué lo dia de regoneixels y quant estava «com vostes poden pensar» los metjes tot pegantli cop al costat li preguntaren.

—¿Qué tal, com se troba.

—Sens un centim, respongué aquell tot tranquil.

¡Y 'l xicot tenia rahó!

EMBULLS.

SOLUCIONS DEL NUMERO ANTERIOR.

XARADA PRIMERA. Ra-te-ra.

ID. SEGONA. Can-tan-ta.

CONVERSA. Ramon.

ANAGRAMA. Ters, tres, sert.

ESCARXA CERVILLS: Facundo.

ENDAVINALLA. Pesseta.

GEROGLIFICH. Com mes deutes te un home mes embolicat se troba.

Ha guanyat lo premit humoristich "Calistrote."

Pot passar á recullir-lo á las 5 de la tarde d' avuy.

XARADAS.

Quant jo veig que 's molt primera
al moment m' also del llit
perque mentres es de nit
no 'm plan lo de llumanera.

Crido al meu jermá que es dos
y surtint ab gran dalit
va al Euterpe tot seguit
y 'm porta un tot molt hermós.

Quirando de Freixa.

Animal es dos tercera;
un poble prima segona,
y al total l' hi es cosa bona
que 'l vent l' hi vaigi al darrera.

Cunyat del Campaner.

CONVERSA.

—¿ola Ramon, que no hu saps?

—Que vols dir.

—Que 'm caso.

—¿Si?

—La edat ja 'm passa... y bé hem de fe un cop de cap.

—¿Ella desitja casarse ab tu?

—Si home si, molt t' estranya.

—Com que has estat, tan calavera.

—Ja hi posat lo seny.

—¿De ahon es filla? ¿com se diu?

—Buscau que entra 'ls dos ho habem dit.

VELLIANAS.

SINONIMIA.

Senyor fulano, es un mal
que fassi ús de certs dinés,

puig no tot en tot total
que cobri d' ells l' interés,
quant no n' es sèn ni un sol ral.

R. S.

MUDANSA.

En lo tot d' una gallina
un tros de tot vaig trobar,
puig tal tot allí tenia
que la ajudava á escanyar.

P. CORNADÓ Y GARRETA.

CREU DE PARAULAS.

Omplir los pichs ab lletras que llegidas orizontal y verticalment digan: 1.ª ratlla lo que tots tenim; 2.ª lo nom d' un mes; 3.ª lo que 's diu d' una pistola y 4.ª lo que jo estich.

DOS PELACANYAS.

ESCARXA CERVILLS.

—¿Van tres pelas D. Ramon?

—Si.

Ab las lletras anteriors formar un poble de Catalunya.

P. Xaculaté.

ENDAVINALLA.

Lo jove 'm sol fer ballá;
lo vellet s' apoya ab mí;
lo convaleixent servi
'm fa: ¿no 'm pots acertá?

Paul de Kaca.

GEROGLIFICH.

F A tifus S O

Vestido de Morts.

Novela.

LOS MIL Y UN ANUNCIS.

CAPÍTOL PRIMER.

Era de nit, plovia, lo tró bramava per entre 'ls negres nuvols que 'l cel cubrian; los llamps continuament l' espay crusavan, causantne gran terror á tot vitxo vivent qu' aixó presenciaba, puig n' era nit fatal, nit espantosa. Jo, estimats lectors, en aquells moments, rabiant com gos hidrofobich á causa de un dolor de dentadura que 'm feya veurer las estrellas, m' estava träs los cristalls del balcó de casa, assentat en un rich silló comprat en l' acreditat taller de ebanisteria de "D. Pere Caparó," situat en lo "arrabal de Robuster núm. 3" de aquesta ciutat de Reus ahont per pochos quartos s' hi troban calaixeras reforzadas de caoba y altres fustas; cadiras de totas menas que donan gust de mirallas, tocadors, llits y altres articles propis del seu art, ab los quals se pot amoblar luxosament tota habitació.

Assentat com ja he dit en aquell tou silló 'm creya que m' hi haguera quedat dormit calmanse 'm lo dolor de la malahida dentadura, pro ¡ay! com mes temps pas-

saba, mes fort torment me daba, hasta que per no poguen resistir per mes temps tan acerba penaxeco, prenh lo barret, comprat á casa del se "Anton Ferrer" del arrabal de Sta. Ana, que padoras de clespas se pinta sol; y las emprehc es avall furiosament en busca d' un remey per la boca. Arribo abaix, me trech la clau, y catato obro la porta y surto al carré: dono una mirada tots contorns y tot estava plé de aigua; no hi fa vareig dirme, avant y fora, y posantme á la boc mocadó ricament brodat per la meva dona y dib per nostre amich en "Frederich Prieto, 'tiro' carr Padró avall y al ser devant de la "Litografia del se Bofarull" qu' es una casa ahont hi trobaran, difer generos de aquell "ram", bons y barato, vareig al mitx del fanch á causa d' una grossa bufad vent que baixava de la part de Castellvell, ompl d' aquella pasta negrusca tots los pels de la meva ha; quina fila mes estranya que feya si m' hagu vist! ¡Com m' hi presento brut de aquest modo á del dentista! Vareig dirme! y meditant sobre dit vareig determinar pujar á la "Peluqueria de mon ar Eduart Mas" per poderme mudar de cap á pen roba seva. Arribo dalt; l' hi esplico punt per punt que m' habia succéhit y al moment m' entregá la que jo desitjava. Un cop mudat, varem entrar los al saló que per cert es molt decent, puig está ad primorosament, ahont s' hi afeita, talla y rissa ab la deguda elegancia y per un preu sumament dich.

Quant jo vareig quedar net del cap hasta 'ls pe dit senyor Mas me va fer beurer una copa de procedent del "café del Teatro" cual duenyo sen "Tarragó" sab complaure als seus numerosos par quians ab begudas de primera calitat. Després de h glopeijat aquell fort liquit, vareig despedirme d donantli una apretada de mà, y foll d' alegría, m xo en direcció al arrabal alt de Jesús y vareig en á la bunyoleria del senyor Anton Marca ahont s' hi ban uns bunyols tan ben ensucrats que solament rantslos, vareig caurer en la tentació de menjarme tres plataradas barrejanthi tot sovint alguna copa "mam" hó procedent de la botelleria de "n "P Parés," ahont s' hi troban begudas de tota mena y esquisit gust, qual botelleria está situada prop de casa sucursal de las màquinas d' en "Singer," rep sentada per nostre amich simpátich en Joaquín Bos ahont per poquets quartos se pot obtenir un d' aqu mobles tan cómodos pel bello sexo.

FISELVAS.

(Se continuará.)

Aqueix será 'l modo d' anunciar á 2 rals per bar

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Bou: ¿à la doga?—Calistrote y C.ª: Aguardem epigrama per lo dijous "Gras": Anirá l' escarxa cervell —Violin: Treballi y envihi.—Un catalá: Es massa flui —Marieta Modista: Anirá la conversa.—P. Xaculaté: ho veu.—Marieta T. LL: Envihi cosas de mes pes.—G briela Roca: Id.—Vellianas: L' idea es bona, pro mal ve sificada.—Un banyista: No hi ha cap paraula be.—Penas: Las filgas son verdas.—Titiróte: Lo Tururu no es vosté.—Stabat Mater: Posarem un geroqlifich.—A. Cavalle: No podem personificar á ningú.—Dos esc pulons de botiga: Sa poesia es ben comensada, pro m acabada.—Nairam: Anirá una xarada.—Dolores Morer Mirarem de complaurella.—Lo fill del campaner: M comprometi, que 'l campaner es fadri.—Tarragoni pel canyas Anirá molta part de lo que 'ns envia; orlocof noros Ki ficus buf Koff, que en catalá vol dir que que dan convidats vosté y 'l Cunyat del Cot; l' articulino no 'ns convenitti.—Humano capitti: es massa frivol —Un estudiant pelat: arreglarem la xarada.—Mique Id epigrama.

Las cartas no contestadas las habem enviat á Salou pendrer banys.

REUS:

ESTAMPA DE SABATER.

Plassa del Rey, núm. 10.